

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

inzake de klacht van

xxx

tegen

xxxx hierna te noemen: de filmdistributeur

met betrekking tot

de audiovisuele productie: de bioscoopfilm **Superjuffie** hierna te noemen: de Film

1. De procedure

Klaagster heeft op 6 oktober 2018 een klacht ingediend over de Film.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

Vanwege de spoedeisendheid - nu het hier gaat om een film, die nog draait in de bioscoop - heeft de Voorzitter op verzoek van het Bureau van het NICAM (verder het Bureau) tevens de termijn van artikel 5 lid 2 van het Klachtenreglement, dat op deze procedure van toepassing is, bekort tot een minimum van drie werkdagen conform artikel 7 van het Klachtenreglement. De filmdistributeur heeft op 22 oktober 2018 schriftelijk verweer ingediend, waarvan een kopie aan klaagster is gestuurd.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld in haar zitting van dinsdag 23 oktober 2018.

Op de zitting is xxxx namens de filmdistributeur verschenen.

Klaagster heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om haar standpunt op de zitting nader toe te lichten.

2. De Film

De Film gaat over juf Josje, de nieuwe juf van groep 6. Nadat ze een mysterieus beeldje ontdekt, verandert zij in Superjuffie. Ze kan vliegen en met dieren praten en komt in actie als dieren in gevaar zijn. Een aantal leerlingen ontdekt het geheim van juf Josje en helpt haar smoesjes te verzinnen voor de strenge meester Snor, zodat dieren kan blijven redden. Als er een tijgertje uit de dierentuin is verdwenen, moeten Superjuffie en de kinderen samenwerken om dit mysterie op te lossen.

De filmdistributeur heeft de Film op 12 september 2018 geclassificeerd met behulp van het op dat moment geldende classificatieformulier. Hij heeft vraag 1.1.1 'Is de productie helemaal vrij van schadelijke elementen?' met 'ja' beantwoord, waardoor de classificatie uitkomt op Alle Leeftijden.

3. De klacht

De klacht heeft betrekking op de inhoudscategorieën geweld en angst. Klaagster omschrijft de klacht als volgt: semi-schieten op kinderen met neppistool. Ontvoeren van jongetje etc. Zij acht Alle Leeftijden niet verantwoord en vraagt aanpassing (min 6 +).

4. Advies Bureau

Het bureau van het NICAM heeft op 11 oktober 2018 de filmdistributeur verzocht de leeftijdsclassificatie van de Film aan te passen op 6 jaar op basis van angst. Er zijn volgens het bureau drie scènes waarin Edna Engelenhaar een verdovingspistool gebruikt om iemand te bedreigen. Eerst wordt directeur Jan onder dreiging opgesloten in een koelcel. Daarna pakt Edna het jongetje Toby beet en houdt het verdovingspistool vast en “ontvoert” hem dan naar buiten waarop een achtervolging met Superjuffie volgt. Tot slot richt Edna het verdovingspistool op Superjuffie en schiet vervolgens aldus het bureau. Het bureau merkt dit aan als dreiging met geweld. Het bureau heeft de filmdistributeur verzocht de classificatie van de Film aan te passen door vraag 3.9.1 met 'ja' te beantwoorden, vraag 3.12.1 met 'een keer of vaker', alsmede vraag 3.12.2 met 'nee' te beantwoorden.

De filmdistributeur heeft medegedeeld dit advies niet te zullen opvolgen.

5. Het verweer

De filmdistributeur is primair van mening dat de klacht niet ontvankelijk is. Voorts acht de filmdistributeur de klacht ongegrond en voert daartoe verkort en zakelijk weergegeven het volgende aan.

De filmdistributeur voert aan dat klaagster tot op heden de enige is die een klacht heeft ingediend op een aantal van ca. 90.443 kijkers op de datum van “het stuk” (de Klachtencommissie begrijpt dat wordt bedoeld “het verweerschrift”) (ofwel 0,0011%), terwijl deze Film nog niet in algemene roulatie was.

De producent van de Film, die ook de gerenommeerde Mees Kees films heeft uitgebracht, die allen Alle Leeftijden zijn gekeurd, heeft ruime ervaring met het maken van films (de allerjongsten inbegrepen).

De filmdistributeur heeft als bijlage bij het verweerschrift enkele foto's van première(s) toegevoegd waarop te zien is dat meerdere kinderen (ook onder 6) aanwezig waren bij een dergelijke vertoning. Daarnaast heeft hij een filmpje overgelegd waarop een meisje van onder de 6 jaar zich heeft verkleed als Superjuffie en vrolijk rondanst. Geen van de ouders van deze kinderen hebben een klacht ingediend.

Voorts verwijst de filmdistributeur in het verweer naar een recensie van een ouder op bol.com ten aanzien van het luisterboek van Superjuffie. Hierin geeft de betreffende ouder aan dat haar vierjarige dochter geen genoeg kan krijgen van het verhaal.

De filmdistributeur voert aan dat het bij (voor)leesboeken nog meer dan bij een film aan de fantasie van een kind zelf wordt gelaten om zich er een voorstelling van te maken, hetgeen vaak nog een grotere indruk kan maken dan een visuele instelling. Aansluiting hieromtrent moge gevonden worden in het inleidende betoog van de Kijkwijzer.

Verder wijst de filmdistributeur erop dat klaagster in haar klacht aangeeft dat het om een nep-pistool gaat. De vraagstelling waar het Bureau zich op meent te moeten baseren om een andere keuring te eisen is onder meer vraag 3.9.1. In het begeleidend schrijven bij deze vraag in het boek van Kijkwijzer zou het hierbij bijvoorbeeld gaan om onder schot houden. Het moge duidelijk zijn dat het hier dan om een echt pistool dient te gaan (en er dient evidente dreiging van uit te gaan) wil men de kracht van deze vraagstelling kunnen onderbouwen. Enig nep-pistool doet dan ook niet ter zake. De perceptie van het feit dat het slechts om een nep-pistool gaat, maakt dat een kijkend kind (van onder de 6 i.i.g.) het ook niet herkent als zijnde een pistool. Het is dus niet realistisch of "echt" te noemen. Dientengevolge kan er ook geen dreiging van uitgaan of voor angstwekkende situaties zorgen.

Noch Toby noch Superjuffie kijken of reageren zeer angstig. Indien men zich niet bedreigd voelt dient vraag 3.9.1. met 'nee' te worden beantwoord. Dit volgt ook uit een eerdere uitspraak in de zaak Early Man.

Tot slot voert de filmdistributeur ten aanzien van de inhoudelijke beoordeling van de zaak nog aan dat er wel sprake is van onrealistische personage in tegenstelling tot hetgeen het NICAM bij de bemiddeling heeft aangegeven. Naast Superjuffie kan de directeur als onrealistisch worden aangemerkt.

Verder geeft de filmdistributeur aan dat het Kijkwijzersysteem is gestoeld op enerzijds onderzoek onder consumenten en anderzijds wetenschappelijk onderzoek. Hieruit komt naar voren dat dit dus gaat om een grote groep mensen die hetzelfde over een kwestie moeten denken wil een systeem grondslag hebben. Ofwel, wil een algehele wijziging realiseerbaar zijn, dienen er meer mensen hetzelfde over een kwestie te denken. Een optie is om het systeem te wijzigen en vooraf de keuring voor te leggen aan het NICAM of de klacht pas voor te leggen aan de Klachtencommissie indien zich meer dan X personae hebben gemeld omtrent de keuring.

Tot slot van het verweer stelt de filmdistributeur dat hij zich niet kan vinden in de motivatie voor de afwijzing van uitstel, aangezien hij niet hadden kunnen weten dat dit een spoedprocedure zou worden. Ten eerste omdat een beslissing hierover ter discretie van de voorzitter van de Klachtencommissie is. Ten tweede omdat de Superjuffie boeken van dezelfde orde, grootte en inhoud zijn als de Mees Kees boeken, die deze producent ook al heeft verfilmd (en die allemaal Alle Leeftijden) hadden.

6. De mondelinge behandeling ter zitting

Tijdens de mondelinge behandeling heeft de filmdistributeur zijn standpunt nader

toegelicht en gehandhaafd. Hij heeft nog toegevoegd dat inmiddels 105.000 mensen de Film hebben gezien. Daarnaast voert hij aan dat hij de echtheid van de klacht in twijfel trekt gezien de afstand tussen de woonplaats van klaagster en de plaats van de bioscoop waar ze de Film heeft gezien.

Desgevraagd heeft hij geantwoord dat hij zijn standpunt dat hij de klacht in twijfel trekt niet nader kan toelichten dan met de afstand tussen woonplaats van klaagster en de bioscoop.

7. Het oordeel van de Klachtencommissie

De ontvankelijkheid

Voor wat betreft de ontvankelijkheid acht de Klachtencommissie hetgeen de filmdistributeur heeft aangevoerd over de afstand van de woonplaats van klaagster en de plaats waar zij de Film heeft gezien, onvoldoende om nader onderzoek naar de echtheid van de klacht te doen. Commissie acht klaagster ontvankelijk.

Klachtenprocedure

Volgens artikel 5.4 van het Klachtenreglement is de Klachtencommissie bevoegd de Audiovisuele Productie, die in behandeling is genomen, zelf door middel van het classificatieformulier te classificeren, om tot een oordeel te komen over de classificatie-elementen waarover is geklaagd. Daarnaast is de Klachtencommissie ook bevoegd niet-bindende adviezen te geven met betrekking tot classificatie elementen waarop de klacht geen betrekking heeft. Hierbij is niet van belang of er één of meerdere klachten zijn ingediend. Er is geen klachtendrempel. De taak van de Klachtencommissie is te beoordelen of de classificatie juist is en of de Kijkwijzerregels in acht zijn genomen.

De inhoudelijke behandeling van de klacht

De klacht wordt zo gelezen dat klaagster van mening is dat vraag 3.9.1. met 'ja' moet worden beantwoord.

De klacht gaat in het bijzonder over de scènes met het verdovingspistool en het ontvoeren van het jongetje Toby.

De Klachtencommissie zal thans beoordelen aan de hand van de klacht of de door de filmdistributeur aan de Film gegeven classificatie Alle Leeftijden juist is.

De Klachtencommissie past daartoe zelf het classificatieformulier op de onderhavige productie toe. Hieronder behandelt zij de relevante vragen.

De classificatie

De filmdistributeur heeft vraag 1.1.1. 'Is de productie helemaal vrij van schadelijke elementen?' Met 'ja' beantwoord. Indien wordt ingevuld dat een productie helemaal vrij is van schadelijke elementen behoeven de overige vragen in de andere categorieën, waaronder ook geweld en angst, niet meer te worden ingevuld en komt de classificatie uit op Alle Leeftijden. De Klachtencommissie is van oordeel dat vraag 1.1.1 niet zondermeer met "ja" kan worden beantwoord en zal daarom het gehele classificatieformulier doorlopen.

Geweld

Voor zover klaagster heeft willen aanvoeren dat er sprake is van geweld in de Film overweegt de Klachtencommissie dat dit niet het geval is en vraag 2.2.1. met 'nee' moet worden beantwoord. Weliswaar pakt Edna Engelenhaar Toby vast maar niet zodanig dat zij daarbij geweld jegens Toby toepast. Ook de tocht van Edna met Toby in het karretje wordt niet als geweld jegens Toby gekwalificeerd.

Angst

In de inhoudscategorie angst gaat het in dit geval om vraag 3.9.1. In deze vraag is het volgende vermeld:

Vraag 3.9.1 'Komen er beelden van dreiging met geweld voor?'

Voorbeelden van dreiging met geweld zijn: een scène waarbij iemand onder schot wordt gehouden of wanneer iemand met een mes wordt bedreigd.

Voorbeelden van producties met dreiging met geweld zijn: Kindergarten Cop, de scène waarin een jongetje gekidnapt wordt en Unbreakable, de scène waarbij een jongen zijn vader onder schot houdt,

De Klachtencommissie is van oordeel dat de scènes met het verdovingspistool kunnen worden aangemerkt als dreiging met geweld. Dat het gaat om een verdovingspistool, waardoor iemand (of een dier) in slaap kan worden gebracht, is in de Film al duidelijk gemaakt voordat de verdovingspistool op mensen wordt gericht. Anders dan de filmdistributeur heeft aangevoerd, hoeft het bij dreiging met geweld niet om een echt pistool, een pistool dat kan doden, te gaan. In de toelichting bij de vraag staat 'onder schot houden', maar hierin wordt niet expliciet gemeld dat het alleen om een pistool dat kan doden moet gaan. Bovendien zijn de voorbeelden onder de toelichting bij de vraag niet limitatief. Het gaat er bij deze vraag om of er sprake is van dreiging met enige vorm van geweld. Dit kan met een pistool zijn maar ook met andere voorwerpen of bijvoorbeeld met vuisten in combinatie met dreigende taal. Ook het dreigen met verdoven valt daaronder.

Nadat Edna onder dreiging van het verdovingspistool de directeur heeft opgesloten in de koelcel, pakt ze Toby beet en dreigt ze met het pistool Toby te verdoven. Toby roept om hulp naar Superjuffie. Zij weet even niet wat ze moet doen en Toby wordt meegenomen. Nadat Toby is ontsnapt volgt nog een scene waarin Edna het verdovingspistool op Superjuffie richt. Uiteindelijk schiet zij ook op haar, maar Superjuffie kan de pijl uit de lucht pakken en gooit hem dan naar de neus van Edna. Edna wordt geraakt en valt verdoofd neer.

De Filmdistributeur heeft nog aangevoerd dat de personen tegen wie de dreiging zich richt niet angstig zijn. De Klachtencommissie deelt deze mening niet. Bij alle drie de personen zijn gevoelens van angst te herkennen. Toby roept om hulp. Superjuffie is even radeloos en de directeur Jan is bang.

Overigens speelt voor de beantwoording van vraag 3.9.1. geen rol of de bedreigde personen angstig zijn. De achtergrond van de vraag is dat kinderen beneden de 6 jaar die de Film zien angstig kunnen worden van het zien van dreiging met geweld omdat zij hierdoor het gevoel kunnen krijgen dat er iets ergs gaat gebeuren. Het gaat

bij deze vraag om de dreigende situatie/ sfeer waarbij een mensachtige wordt bedreigd door een andere mensachtige.

De dreigende sfeer kan tot uitdrukking komen door in beeld te brengen dat degenen die bedreigd worden zich angstig voelen, maar anders dan de filmdistributeur heeft betoogd is voor de beantwoording van vraag 3.9.1. niet noodzakelijk, dat in beeld wordt gebracht dat de bedreigde personen angstig zijn.

Dat betekent dat naar het oordeel van de Klachtencommissie vraag 3.9.1 met 'ja' moet worden beantwoord, nu sprake is van dreiging met geweld.

Ten overvloede merkt de Klachtencommissie op dat anders dan het NICAM bij de bemiddeling heeft medegedeeld vraag 3.12.2 met 'ja' moet worden beantwoord. Dat Superjuffie kan vliegen is niet realistisch. Bij de leeftijdscategorie tot 6 jaar speelt de beantwoording van vraag 3.12.2. echter geen rol.

Het is de Klachtencommissie niet gebleken dat de inhoudscategorieën seks, discriminatie, drugs/ alcoholgebruik tot een hogere leeftijdscategorie dan 6 jaar leiden.

Met betrekking tot de volgende punten uit het verweer overweegt de Klachtencommissie nog als volgt.

Voor wat betreft het niet verlenen van het verzoek tot uitstel van de mondelinge behandeling merkt de Klachtencommissie op dat de Voorzitter op grond van artikel 7 van het Klachtenreglement in spoedeisende gevallen kan beslissen de termijn van artikel 5.2 van het Klachtenreglement te verkorten tot 3 werkdagen. Hiervan worden partijen schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte gesteld. Het is gebruikelijk (en begrijpelijk) dat de Voorzitter bij bioscoopfilms van deze mogelijkheid gebruik maakt. De Voorzitter hoeft een verzoek om uitstel voor het indienen van een verweerschrift en de mondelinge behandeling niet altijd te honoreren. Hiervoor is geen nadere motivatie vereist. In het onderhavige geval heeft de Voorzitter nog vermeld dat de filmdistributeur bij melding van de klacht op 8 oktober erop bedacht had kunnen zijn dat dit zou kunnen leiden tot een spoedprocedure, aangezien het een klacht over een bioscoopfilm betrof. De Klachtencommissie onderschrijft deze motivering en de beslissing om geen uitstel te verlenen.

Verder geeft de filmdistributeur in het verweerschrift aan dat een (voorlees)boek een nog grotere indruk kan maken dan een film omdat het aan de fantasie van het kind zelf wordt gelaten om zich er een voorstelling van te maken. De Klachtencommissie kan zich in deze zienswijze niet vinden. In een film krijgt een kind bepaalde beelden en geluiden voorgeschoteld en kan het zich daar niet gemakkelijk aan onttrekken door de zaal uit te gaan, terwijl een kind in zijn fantasie zelf kan bepalen hoe ver het wil gaan.

Gelet op het hiervoor overwogene beslist de Klachtencommissie als volgt.

8. De beslissing van de Klachtencommissie

De Klachtencommissie acht de klacht **gegrond**. De classificatie van de Film dient uit te komen op **6 jaar op basis van angst**.

Herclassificatie

De filmdistributeur dient, voor zover zij dat niet reeds heeft gedaan, de classificatie van de Film in de database van het NICAM **binnen drie werkdagen** na de datum van deze uitspraak aan te passen op *6 jaar op basis van angst*, alsmede alle maatregelen te nemen die ertoe leiden dat de classificatie van 6 jaar op basis van angst wordt gehanteerd. Zo dient de filmdistributeur de gewijzigde classificatie **binnen drie werkdagen** door te geven aan die organisaties die de Film openbaar maken (zoals de bioscopen).

Boete

De Klachtencommissie gaat conform artikel 13 lid 1 onder C Klachtenreglement over tot het opleggen van een boete. De filmdistributeur heeft het advies van het bureau tot aanpassing van de classificatie niet opgevolgd, zodat de uitzondering met betrekking tot het opleggen van een boete niet van toepassing is. In haar eerdere uitspraken van *The Big Friendly Giant* (18-3-2016) en *Early Man* (12-3-2018/ later bevestigd door de Commissie van Beroep op 12 juni 2018) heeft de Klachtencommissie klachten jegens de filmdistributeur gegrond verklaard. De laatste gegrond verklaarde klacht is derhalve niet langer dan vijf jaar geleden. Bij de berekening van de onderhavige boete is de Klachtencommissie uitgegaan van de Sanctierichtlijn. De onderhavige overtreding valt binnen de categorie A 'Inhoudelijke overtredingen'; de Film is fout geclassificeerd. De filmdistributeur is een landelijk opererende filmdistributeur, waarvoor elk punt € 1.000,- bedraagt. Nu de classificatie moet worden verhoogd van Alle Leeftijden naar 6 jaar vanwege geweld, is sprake van één leeftijdscategorie verschil in één inhoudscategorie. Dit betekent één punt, zodat de boete € 1.000,- bedraagt.

De filmdistributeur dient de boete van € 1.000,- binnen 30 dagen na factuurdatum te voldoen. De factuur wordt separaat toegezonden.

Dwangsom

De Klachtencommissie legt bovengenoemde maatregelen (herclassificatie en boete) op onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,- per dag, te rekenen vanaf drie werkdagen na de datum van deze uitspraak, met een maximum van € 25.000,-.

Uitvoerbaar bij voorraad

De Klachtencommissie acht het in redelijkheid noodzakelijk om haar beslissing uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, aangezien sprake is van een film die in de bioscoop is te zien. Op deze manier wil de Klachtencommissie voorkomen dat de Film met schadelijke beelden voor kinderen tot 6 jaar in de bioscoop wordt vertoond, terwijl deze nog is geclassificeerd voor Alle Leeftijden.

De Klachtencommissie verklaart haar beslissing dan ook uitvoerbaar bij voorraad.

Uitspraak Klachtencommissie Bioscoopfilm Superjuffie

Beroep

Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld. Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Het adres luidt: NICAM, Commissie van Beroep, Postbus 322, 1200 AH Hilversum.

xHilversum, 25 oktober 2018